

آیینی که همچنان زنده است

«گودهای زورخانه یزد» تبلور پهلوانی و عشق به ایران

زورخانه‌ها و گودهای ورزش یزد این روزها فراتر از یک فضای ورزشی به صحنه‌ای برای نمایش وحدت، ایمان، بصیرت و ارادت به آرمان‌های انقلاب تبدیل شده است، جایی که در کنار ورزش، اخلاق، جوانمردی، خانواده‌محوری و همدلی اجتماعی به چشم می‌خورد و پیام روشن آن پابندی به هویت ایرانی، اسلامی و ایستادگی در برابر دشمنان است.

به گزارش ایرنا، ورزش باستانی و آیین زورخانه‌ای از کهن‌ترین و اصیل‌ترین جلوه‌های فرهنگ ایرانی به شمار می‌رود، فرهنگی که در طول تاریخ همواره فراتر از تقویت جسم بر پرورش روح، تهذیب نفس، تقویت اخلاق و احیای روحیه جوانمردی تأکید داشته است و در این میان استان یزد به‌عنوان یکی از پایگاه‌های مهم حفظ سنت‌ها و ارزش‌های فرهنگی کشور جایگاهی برجسته در پاسداشت و تداوم این میراث معنوی دارد. گودهای زورخانه‌ای یزد امروز نه فقط به‌عنوان فضایی برای ورزش و تمرین بلکه به‌عنوان محافلی اجتماعی، فرهنگی و هویتی شناخته می‌شوند، محافلی که در آن نسل‌های مختلف در کنار یکدیگر گرد می‌آیند تا هم به تمرین بدن بپردازند و هم از مکتب پهلوانی، معرفت، ادب و فروتنی بهره‌مند شوند و این ویژگی زورخانه را از بسیاری از فعالیت‌های ورزشی دیگر متمایز می‌کند و آن را به یک نهاد تربیتی و فرهنگی زنده تبدیل می‌سازد. در روزهایی که جامعه بیش از هر زمان دیگری نیازمند انسجام، آگاهی و همدلی است، زورخانه‌های یزد توانسته‌اند به کانونی برای نمایش این ارزش‌ها بدل شوند و حضور پرشور خانواده‌ها، پیشکسوتان، نوجوانان، جوانان و مسئولان در آیین‌های پهلوانی و برنامه‌های ورزش باستانی نشان می‌دهد که این فضاها جایگاهی فراتر از یک میدان ورزشی یافته‌اند و به محلی برای تجلی عشق به وطن، پاسداشت هویت ملی و تقویت روحیه جمعی تبدیل شده‌اند.

زورخانه؛ مدرسه اخلاق، انسانیت و جوانمردی

در منطق ورزش باستانی هیچ‌گاه قدرت جسمی به‌تنهایی ارزش محسوب نمی‌شود، آنچه به این ورزش معنا می‌دهد اخلاق، گذشت، فروتنی، خدمت به مردم و رعایت حرمت انسان‌ها است و از همین روست که زورخانه را نمی‌توان صرفاً یک باشگاه ورزشی دانست بلکه باید آن را مدرسه‌ای برای تربیت انسان‌های مسئول، متواضع و بااخلاق تلقی کرد. مرشد، ضرب، اشعار حماسی، حرکات موزون و آیین‌های سنتی زورخانه‌ای همگی در خدمت انتقال همین پیام‌اند که پهلوانی بدون اخلاق، معنایی ندارد و در چنین فضایی، جوانان نه تنها با سنت‌های اصیل ایرانی آشنا می‌شوند بلکه با مفاهیمی چون تعهد، ایثار، احترام به بزرگ‌تر، حمایت از ضعیف‌تر و پابندی به حق نیز انس می‌گیرند. در زورخانه‌های استان یزد نیز این پیام به‌خوبی دیده می‌شود، جایی که ورزشکاران و علاقه‌مندان، در کنار اجرای حرکات ورزشی به ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی نیز توجه دارند و تلاش می‌کنند روح پهلوانی را در زندگی روزمره خود نیز جاری سازند.

یزد، خاستگاه پیوند سنت و هویت

یزد همواره از استان‌هایی بوده است که در حفظ آیین‌های اصیل ایرانی و مذهبی پیشگام بوده و زورخانه‌ها در این استان بخشی از حافظه تاریخی و فرهنگی مردم به شمار می‌آیند و گودهای ورزش باستانی در این شهر در طول سالیان متمادی نه تنها به بقای یک سنت کهن کمک کرده‌اند بلکه زمینه‌ای برای انتقال فرهنگ پهلوانی از نسل‌های گذشته به نسل امروز فراهم آورده‌اند. آنچه امروز در زورخانه‌های یزد جریان دارد تداوم همین سنت ریشه‌دار است، سنتی که در آن احترام، نظم، معنویت و روحیه جمعی اساس کار قرار دارد و این پیوستگی تاریخی سبب شده است که زورخانه در یزد همچنان زنده، پویا و اثرگذار باقی بماند و بتواند در برابر برخی آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی نقش بازدارنده ایفا کند.

تبدیل زورخانه به نماد بصیرت و دشمن‌شناسی

یکی از وجوه مهم رویدادها و گردهمایی‌های اخیر در زورخانه‌های



نقش‌آفرین خواهد بود. برخلاف تصور برخی که ورزش‌های سنتی را متعلق به گذشته می‌دانند زورخانه‌های یزد نشان داده‌اند که این آیین همچنان زنده، پویا و روزآمد است و علت این پویایی در آن است که ورزش باستانی فقط بر خاطرات استوار نیست بلکه با نیازهای امروز جامعه نیز پیوند دارد، نیاز به اخلاق، هویت، همبستگی، اعتماد اجتماعی و الگوهای رفتاری سالم. امروز جامعه بیش از هر زمان دیگری به فضاهایی نیاز دارد که در آن‌ها رقابت با رفاقت، قدرت با تواضع و سنت با آینده‌نگری همراه شود و زورخانه دقیقاً چنین کارکردی دارد و این مکان‌ها می‌توانند به پناهگاهی فرهنگی برای نوجوانان و جوانان بدل شوند و آنان را از آسیب‌های فردگرایی افراطی و گسست اجتماعی دور نگه دارند. آنچه زورخانه‌های یزد را متمایز می‌سازد فقط قدمت یا ظاهر سنتی آن‌ها نیست بلکه معنا و کارکرد اجتماعی - فرهنگی این فضاهاست و در این مکان‌ها، ورزش بهانه‌ای است برای تربیت، تربیت بهانه‌ای است برای اخلاق، و اخلاق بستری است برای تقویت هویت و همبستگی ملی و از همین منظر زورخانه‌های یزد را می‌توان نمادی از تداوم فرهنگ اصیل ایرانی - اسلامی دانست، فرهنگی که در آن، پهلوانی بدون انسانیت و ایمان بدون مسئولیت اجتماعی، کامل نیست. این روزها گودهای زورخانه‌ای یزد بیش از هر زمان دیگری پیام‌آور وحدت، ایمان، بصیرت و عشق به ایران عزیز هستند، پیامی که نه تنها در میان ورزشکاران، بلکه در دل خانواده‌ها، پیشکسوتان و مسئولان نیز طنین‌انداز شده و نشان می‌دهد که این میراث کهن همچنان توان آن را دارد که نسل امروز را به ارزش‌های اصیل پیوند بزند. زورخانه‌های یزد امروز فقط محل ورزش نیستند و به کانونی برای ترویج اخلاق، انسانیت، جوانمردی، وحدت اجتماعی و بصیرت ملی تبدیل شده است، حضور مردم و مسئولان در این فضاها نشان می‌دهد که جامعه هنوز برای ارزش‌های اصیل پهلوانی احترام قائل است و این میراث می‌تواند در برابر چالش‌های فرهنگی امروز، همچنان نقش‌آفرین و الهام‌بخش باشد. استان یزد بیش از ۱۰۰ زورخانه دارد.

یزد تأکید بر بصیرت، وحدت و دشمن‌شناسی است و این موضوع نشان می‌دهد که آیین پهلوانی در این استان صرفاً در سطح ورزش و سرگرمی باقی نمانده است بلکه به عرصه‌ای برای تبیین ارزش‌های کلان اجتماعی و ملی نیز تبدیل شده است. در شرایطی که جامعه با انواع جنگ‌های نرم، تهاجم فرهنگی و تلاش برای تضعیف هویت ملی روبه‌روست زورخانه می‌تواند یکی از مهم‌ترین پایگاه‌های فرهنگی برای مصون‌سازی نسل جوان باشد، زیرا در این فضا جوانان می‌آموزند که قدرت واقعی نه در برتری جویی بلکه در خودکنترلی، مسئولیت‌پذیری، بصیرت و ایستادگی بر حق معنا پیدا می‌کند. به همین دلیل حضور چهره‌های فرهنگی، مسئولان، خانواده‌ها و علاقه‌مندان در برنامه‌های زورخانه‌ای فقط یک حضور تشریفاتی نیست، بلکه نشانه‌ای از توجه جدی جامعه به ظرفیت‌های فرهنگی و تربیتی این ورزش ریشه‌دار است و در واقع زورخانه در این نگاه یک پایگاه فرهنگی برای تقویت سرمایه اجتماعی و ملی به شمار می‌آید.

نقش خانواده‌ها در احیای فرهنگ پهلوانی

یکی از نکات برجسته‌ای که در زورخانه‌های یزد به چشم می‌خورد حضور پررنگ خانواده‌ها است، این حضور از آن جهت اهمیت دارد که انتقال فرهنگ پهلوانی بدون مشارکت خانواده‌ها ناقص خواهد بود و خانواده نخستین نهاد تربیتی در جامعه است و اگر ارزش‌هایی مانند احترام، ادب، مسئولیت‌پذیری و عشق به وطن از همان خانه به فرزندان منتقل شود ورزش باستانی نیز می‌تواند نقش خود را کامل‌تر ایفا کند. مشاهده پدران، مادران، فرزندان و پیشکسوتان در یک فضای مشترک و معنوی جلوه‌ای خاص به زورخانه می‌بخشد و چنین صحنه‌ای نه تنها حس تعلق و همبستگی را تقویت می‌کند بلکه نسل جوان را با الگوهای زنده‌ای از منش پهلوانی آشنا می‌سازد و این ارتباط نسلی یکی از مهم‌ترین سرمایه‌های فرهنگی زورخانه‌های یزد به شمار می‌رود.

مسئولان و حمایت از میراث پهلوانی

حضور مسئولان در آیین‌ها و برنامه‌های زورخانه‌ای نیز حامل پیامی مهم است؛ اینکه پاسداشت فرهنگ پهلوانی تنها وظیفه ورزشکاران یا پیشکسوتان نیست بلکه همه نهاد‌های اجتماعی و مدیریتی باید در حفظ و تقویت آن سهیم باشند و وقتی مسئولان در کنار مردم در چنین فضاهایی حاضر می‌شوند در واقع بر اهمیت این میراث فرهنگی تأکید می‌کنند و نشان می‌دهند که ورزش باستانی بخشی از هویت عمومی جامعه است. این حمایت‌ها اگر با برنامه‌ریزی، سرمایه‌گذاری فرهنگی و توجه مستمر همراه شود می‌تواند به توسعه زیرساخت‌های زورخانه‌ای، افزایش مشارکت جوانان و تقویت جایگاه این ورزش در سطح استان و کشور کمک کند و در این صورت زورخانه نه فقط به‌عنوان یک مکان سنتی بلکه به‌عنوان نهادی فرهنگی - تربیتی در مسیر آینده نیز

۱۱

در منطق ورزش باستانی هیچ‌گاه قدرت جسمی به‌تنهایی ارزش محسوب نمی‌شود، آنچه به این ورزش معنا می‌دهد اخلاق، گذشت، فروتنی، خدمت به مردم و رعایت حرمت انسان‌هاست و از همین روست که زورخانه را نمی‌توان صرفاً یک باشگاه ورزشی دانست بلکه باید آن را مدرسه‌ای برای تربیت انسان‌های مسئول، متواضع و بااخلاق تلقی کرد.

